

YLIVIESKA

YLIVIESKAN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA
ARVIOINTIKERTOMUS

2023

sisältö

1.	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS.....	3			
2.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	4	7.	KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN TOIMINTA.....	20
2.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminnan tarkoitus.....	4	7.1	Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy	20
2.2	Toimintamuodot.....	6	8.	TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	21
2.3	Muu toiminta.....	6	8.1	Tilikauden 2025 toteutuminen.....	21
3.	EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN POHJALTA TEHDYT TOIMENPITEET.....	6	8.2	Sopeuttamisohjelma ja talouden tasapainottaminen.....	22
4.	STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	6	8.3	Hankinnat ja investoinnit.....	22
5.	TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	10	9.	HALLINTOPALVELUT.....	23
5.1	Sivistyspalvelut.....	10	9.1	Yleistä.....	23
5.1.1	Yleissivistävät koulutuspalvelut.....	10	9.2	Henkilöstömäärä- ja rakenne.....	24
5.1.2	Varhaiskasvatus.....	11	9.3	Elinvoimapaalvelut.....	24
5.1.3	Nuorisopalvelut.....	12	9.4	Työllisyyspalvelut.....	25
5.1.4	Musiikkiopisto.....	13	10.	SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA SEKÄ KONSERNIVALVONTA.....	26
5.1.5	Kansalaisopisto.....	13	10.1	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	26
5.2	Hyvinvointipalvelut.....	14	10.2	Konsernivalvonta.....	27
5.2.1	Hyvinvointitoimiala 2025.....	14	11.	MUUT HAVAINNOT.....	27
5.2.2	Kirjastopalvelut.....	14	11.1	Viranhaltijoiden vaihtuvuus.....	27
5.2.3	Kulttuuripalvelu.....	14	11.2	Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa.....	27
5.2.4	Liikuntapalvelut.....	15	12.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN KANNANOTTO, TILINTARKASTAJAN HAVAINTOIHIN SEKÄ ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE.....	28
5.3	Tekniset palvelut.....	15	13.	ALLEKIRJOITUKSET.....	28
5.3.1	Kuntatekniikan palvelut.....	15			
5.3.2	Tilapalvelut.....	16			
5.3.3	Maankäyttöpalvelut.....	16			
5.3.4	Viemärilaitos.....	17			
5.3.5	Ympäristöpalvelut.....	17			
5.3.6	Ympäristöterveydenhuolto.....	18			
5.3.7	Teknisten palveluiden talouden toteuma.....	19			
6.	HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN LAAJAN.....	19			

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Ensimmäinen vuosi on tätä vaalikautta nyt takana. Myös tarkastuslautakunta on toiminut vajaan vuoden. Ensimmäinen kokous oli viime vuoden elokuussa. Tarkastuslautakunta uudistui aika lailla. Viime kauden jäseniä on vain kaksi nykyisessä lautakunnassa. Uuden oppimista on ollut niin puheenjohtajalla kuin lautakunnan jäsenilläkin. Tilintarkastajan ja sihteerin kanssa yhteistyö on sujunut hyvin.

Tarkastuslautakunnan sihteeri on etäyhteydellä mukana kokouksissa. Tarkastuslautakunta työllistää puheenjohtajaa ehkä enemmän kuin toisten lautakuntien puheenjohtajuuDET, kun puheenjohtajan tehtävänä on hoitaa aika monia käytännön asioita, jotka muissa lautakunnissa kuuluvat kaupungin henkilöstölle.

Kaupungin väkiluku on lähtenyt lievään laskuun, johtuen osittain alhaisesta syntyvyydestä ja ehkä muuttotappiosta. Työpaikkoja on kuitenkin syntymässä, että toivoa paremmasta on. Kaupungin viihtyvyyteen, palvelutasoon, veto- ja pitovoimaan tulee kuitenkin kiinnittää edelleen huomiota.

Valta vaihtui Ylivieskassa kesäkuun alussa. Kaupungin käytäntönä näyttää olevan, että vallanvaihtovuoden tilinpäätöskertomuksessa ei erikseen mainita edellisen valtuuston ja kaupunginhallituksen kokoonpanoa, vaikka ne ovat hallinneet kaupunkia alkuvuoden ajan.

Uusi, vaaleilla valittu kaupunginvaltuusto kokoontui ensimmäisen kerran 16.6.2025. Kokouksessa valittiin uusi valtuuston puheenjohtajisto, kaupunginhallitus sekä muut toimielimet.

Puolueiden voimasuhteissa tapahtui jonkin verran muutoksia. Ennen vaaleja puolueet sopivat yhteistyössä paikkajakoperiaatteista, joiden pohjalta valtuustokauden käynnistyyssä neuvoteltiin ja sovittiin luottamustehtävien jaosta.

Alueelliset luottamushenkilöpaikat jaettiin vaalin tuloksen perusteella, D'Hondtin kaavan mukaan.

Kuulemiset on kohdistettu uuden valtuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajistoon. Heidän kertomansa perusteella yhteistyö on käynnistynyt sujuvasti ja kokoukset ovat edenneet rakentavassa hengessä. Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan puheenjohtajisto on hoitanut tehtäviään hyvin.

Talouden tasapainottaminen on vaikeaa, koska monet asiat eivät ole ennakoitavissa. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä palo- ja pelastustoimen siirtymisen aluehallinnolle toivottiin helpottavan kuntien talouden ennustettavuutta. Näin ei ole tapahtunut, vaan ainakin näin alussa kunnille on tullut uusia menoja, jotka eivät ole olleet ennustettavissa. Valtiovallan säätämät uudet velvoitteet kuntia kohtaan eivät ole tilannetta helpottaneet.

Säästöjä tulisi hakea ennakkoluulottomasti, myös pienistä asioista ja summista.

Haluan kiittää tarkastuslautakunnan puolesta tilintarkastusyhteisöä, kaupungin viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä hyvin sujuneesta yhteistyöstä.

Ari Mehtälä

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2025

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminnan tarkoitus

Tarkastuslautakunnan keskeisimpänä tehtävänä on valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi. Halutessaan tarkastuslautakunta voi tehdä lisäksi itsenäisiä arviointikäyntejä valitsemissaan kohteissa.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 14:121 §:n mukaan:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamaton alijäämä;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii lautakunnan toimikaudeksi arviointisuunnitelman sekä vuosittaisen työohjelman. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kullakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Voimassa olevan hallintosäännön mukaan lautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä viisi muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja. Jokaisella rekisteröityneellä valtuustopuolueella on edustus tarkastuslautakunnassa.

Valtuusto on 16.6.2025 valinnut tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2025–2029. Vuonna 2025 tarkastuslautakunnan kokoonpano on ollut seuraava:

JÄSEN	VARAJÄSEN
Ari Mehtälä, pj	Eeva Voltti
Maria Sorvisto, vpj	Arto Marjamaa
Ilkka Heikkilä	Ulla Lehtikangas
Hannu Hietala	Markku Jylkkä
Reijo Kotka	Kristi Hint
Katja Lassila	Pasi Hilli
Aila Mustamo	Heikki Autio

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät esteellisinä osallistuneet seuraavien lautakuntien toiminnan arviointiin:

- Ari Mehtälä, hyvinvointilautakunnan varajäsen, Ylivieskan seudun kansalaisopiston johtokunnan varajäsen ja rakennus ja ympäristölautakunnan varajäsen.
- Maria Sorvisto, teknisten palveluiden lautakunnan varajäsen.
- Aila Mustamo, hyvinvointilautakunnan varajäsen.

Ethän koske
sääntöaloihin

Tarkastuslautakunnan kokoonpano kevät 2026

Kuvassa vas. ylhäältä Ari Mehtälä (pj), Maria Sorvisto (vpj), Ilkka Heikkilä, Hannu Hietala, Aila Mustamo, Kristi Hint (varajäsen), Pasi Hilli (varajäsen).

Ylivieskan kaupungin hallinnon tilintarkastusta hoitaa ajalla 2025–2028 Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii HT, JHT Heli Santala ja tarkastuslautakunnan sihteerinä avustava tilintarkastaja HT, JHT Hanna Ruotanen.

Heli Santala

Hanna Ruotanen

2.2 Toimintamuodot

Ylivieskan kaupungin tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2025 aikana tavoitteiden arvioimiseksi yhteensä 17 kertaa. Vanhalla kokoonpanolla lautakunta kokoontui keväällä 12 kertaa, ja uusi lautakunta kokousti 5 kertaa. Muita kaupungin ja konsernin toimintoja arvioitiin lautakunnan kokousten yhteydessä järjestetyissä kuulemistilaisuuksissa. Lautakunta on kokouksissaan kuullut eri hallintokuntien viranhaltijoiden ja lautakuntien katsauksia taloudesta, toiminnasta ja toiminnan kehittämisestä.

Konsernivalvonnan osalta kuultiin kaupunginjohtajaa ja Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy:n toimitusjohtajaa.

Vuosi 2025 oli ensimmäinen vuosi, kun työvoimapalvelut olivat kuntien järjestämisvastuulla. Tarkastuslautakunta kuuli työllisyysalue YKN:n (Ylivieska-Kalajo-ki-Nivala) aluejohtajaa.

Tarkastuslautakunta perustaa vuoden 2025 arviointikertomuksensa edellä mainituissa kuulemistilaisuuksissa ja katselmuksissa tehtyihin havaintoihin, tilintarkastuskertomukseen, kaupungin tilinpäätökseen, valtuuston, hallituksen ja lautakuntien pöytäkirjoihin sekä muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tar-

kastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin ja kuntalaisilta saatuun palautteeseen.

2.3 Muu toiminta

Tarkastuslautakunta on tarkastellut säännöllisesti myös omaa toimintaansa ja talouttansa. Tarkastuslautakunnan työskentely on ollut tavoitteiden mukaista. Kaikki kuultavaksi pyydetty viranhaltijat ovat käyneet kuultavina. Tarkastuslautakunnan jäsenet osallistuivat Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy:n ja FCG:n järjestämiin etäkoulutuksiin.

3. EDELLISEN VUODEN ARVIINTIKERTOMUKSEN POHJALTA TEHDYT TOIMENPITEET

Edellisen arviointivuoden, eli vuoden 2024 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunnan tekemiin havaintoihin ja kysymyksiin eri hallinnonaloilta on vastattu riittävän kattavasti ja ajoissa. Tarkastuslautakunnan tekemiin kysymyksiin ja huomioihin annetut vastaukset löytyvät 17.11. 2025 pidetyn kaupunginvaltuuston kokouksen pöytäkirjan liitteestä.

4. STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tarkastuslautakunnan käyttämä arviointiskaala

P	Tavoitteet eivät toteutuneet. Tarkoittaa, että tavoite ei ole toteutunut vuoden loppuun mennessä miltään osin tai vain alle puolet tavoitteista on saavutettu.
K	Tavoite on toteutunut osittain, kun yli puolet tavoitteista on saavutettu vuoden loppuun mennessä tai toimenpiteet ovat vielä kesken.
V	Tavoitteet toteutuivat, mikäli tavoitellut tulokset on saavutettu täysin tai lähes täysin.
H	Tavoitteita ei voida arvioida. Arvioinnin mahdollistamiseksi tarvittava tieto tulee olla saatavilla, tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit ovat ymmärrettäviä ja mitattavissa.

Strateginen tavoite	Teot 2025	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Toteuma 12/2025	Vastuutaho (tulosalueen nimi)	Arvio	
1. Tavoite - Kasvu	Huolehdimme edunvalvonnalla/yhteistyöllä/ omilla teoilla Ylivieskan kasvun jatkumisesta	Asukasmäärän kasvu	Asukasmäärä kasvaa väh.40 henk.	Ei toteutunut. Asukasluku vähentyi -170 henkeä.	Elinvoimapalvelut	P	
		Yritysten määrä	Yritysten määrä suurempi kuin edellisenä vuonna	Ei toteutunut. Q4/2025 yritysmäärä 921. Q4/2024 yritysmäärä 1112.	Elinvoimapalvelut	P	
		Rakennetut neliöt/vuosi	Rakennetut kasvavat edellisvuodesta	Toteutui 30629 k-m2	Tekniset palvelut/ elinvoimapalvelut	V	
2. Tavoite – Monipuolinen yritystoiminta ja vuoteen 2030 mennessä 1000 uutta työpaikkaa	Järjestämme elinvoimapalvelujen resurssoinnin, teemme yhteistyötä yrittäjäjärjestön, kauppakamarin ja yrityskentän kanssa, varmistamme toimivat tietoliikenneyhteiset Ylivieskassa ja käytämme aktiivisesti yritysvaikutusten arviointi	Työpaikkojen määrän muutos vuodesta 2023	Työpaikkojen määrä kasvaa edellisvuodesta	Ei toteutunut	Elinvoimapalvelut	P	
		Yritysten liikevaihto	Liikevaihto kasvaa	Liikevaihto kasvoi vuoteen 2024 0,07%.	Elinvoimapalvelut	V	
		Suomen Yrittäjien toteuttaman Kuntabarometrin yleisarvosana	Yli 3,3	Kuntabarometria ei toteuteta v2025. Seuraavan kerran toteutus 2-3/2026	Elinvoimapalvelut	H	
4. Tavoite – varmistamme sujuvan ja joustavan kaavoituksen	Kaavoitusta ja rakennuslupia koskeva päätöksenteko on ripeää ja sujuvaa	Edistämme kaavoitusta ja maankäyttöä, kaavoitussopimuksin, oikea-aikaisilla maanhankinnoilla ja lunastuksilla; Teemme kaavoitusratkaisut niin, että tonttitarjonta on monipuolista ja riittävää	Hyväksytytjen asemakaavojen lkm/vuosi. Myytyjen/vuokrattujen tonttien lkm/vuosi	Hyväksytytjen asemakaavojen lkm (4 kpl), myytyjen (15) ja vuokrattujen tonttien määrä (10) tonttien lukumäärä.	Hyväksytytjä asemakaavoja 3 kpl, osayleiskaavoja 2 kpl. Tontteja ja rakennuspaikkoja luovutettu yhteensä 9 kpl (3 AO tonttia, liike-/teollisuustontteja 2 ja 4 kylätaloo). Vuokrattuja tontteja 6 kpl.	Maankäyttöpalvelut	P
		Kaavojen käsittelyaika, rakennuslupien käsittelyaika	Kaavojen käsittelyaika 1 vuosi, rakennuslupien osalta 2-4 viikkoa	Toteutui.	Maankäyttöpalvelut, ympäristöpalvelut	V	
5. Tavoite – Huolehdimme hyvistä liikenneyhteyksistä	Kehitämme Ylivieskan saavutettavuutta sekä raideliikenteen että muun julkisen liikenteen osalta	Katujen ja kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja kunnostaminen.	Kunnostetut ja rakennetut kevyen liikenteen väylät ja ulkoilureitit (700 m)	Toteutunut. Kevyenliikenteen väylää keskustassa (jk+pp) rakennettu n. 400 m. Ulkoilureitin pitkospiuta (Joonala) maastopyöräilyyn kunnostettu n. 850		V	
		Pysähtyvät henkilöjunat Ylivieskan asemalla ja muu julkinen liikenne	Nykyinen määrä tai suurempi	Ylivieskan asemalla pysähtyy 26 junaa (etelä- pohjoinen suunnassa) + 2 vuoroparia Iisalmen radan suuntaisesti	Tekniset palvelut, elinvoimapalvelut	H	
6. Tavoite – HINKU-päästötavoitteet	Tavoite 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta	Päästövähennys %/asukas verrattuna v. 2007	Päästövähenevät vuosittain ja viimeistään 2030 taso on 80 % pienempi kuin 2007	Vuoden 2023 laskelman mukaan 44 %	Ympäristöpalvelut, muut tulosalueet	K	
7. Tavoite - Kestävä talous	Kaupungin talous on ylijäämäinen	Taseessa kum.ylijäämää (hyvä: yli 5 milj.e ylijäämä, tyydyttävä ylijäämää 0-5 milj.e, heikko: alijäämää)	Ylijäämää 0-5 milj.e	Tyydyttävä tilanne	Hallintopalvelut	V	
		Vuositainen tulos väh. 35 e/as (=540.000 e) ylijäämäinen	Tulos väh. 35 e/as ylijäämäinen	Ei toteutunut.	Hallintopalvelut	P	
	Kaupungin verotus on kohtuullinen	Veroprocentin ero kaventuu vuosittain P-P:n keskiarvo%:iin	Ero kaventuu	Veroprocentti pidettiin ennallaan.	Hallintopalvelut	H	
	Uudet investoinnit rahoitetaan pääosin tulo-rahoituksella	Investointien tulo-rahoitustavoite 100 %:a. (Asteikko: Hyvä 100 %, tyydyttävä 80-99 %:a, heikko alle 80 %)	Tulo-rahoitus 100 %:a	Toteutui hyvin.	Hallintopalvelut	V	
	Kaupungin velkamäärä kääntyy laskuun	Lainamäärän muutos (hyvä: lainamäärä laskee, tyydyttävä: ennallaan, heikko: kasvaa)	Lainamäärä laskee	Toteutui hyvin.	Hallintopalvelut	V	

Strateginen tavoite	Teot 2025	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Toteuma 12/2025	Vastuutaho (tulosalueen nimi)	Arvio	
KOULUTUKSESTA OSAAMISTA	1. Tavoite - Järjestämme maakunnallisesti laadukkaat koulutuspalvelut	Tarjoamme laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut sekä valinnan mahdollisuuksia perheille.	Varhaiskasvatuksen järjestäjä-, yksikö- ja yksilötasoinen arviointi.	Seuranta ja toteutuminen toimintakauden aikana (100 %)	Järjestäjätason arviointi toteutunut syys- ja kevät-toimintakausien nivelvaiheissa pedagogisten painopisteiden toteutumista arvioiden. Arvioinnin dokumentointi vaatii kehittämistä, mutta on toteutunut 85%/100%. Yksikötasoinen toimintasuunnitelmien arviointi toteutuu 100%. Yksilötasoinen arviointi on lakisääteisesti toteutettava 100% toimintakauden toisella puolikkaalla (kevät). Kaikille lapsille laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma /100%.	Varhaiskasvatuspalvelut	K
		Varhaiskasvatuspalveluiden asiakasmäärät.	Asiakasmäärien toteutuminen suhteessa budjetissa arviointiin asiakasmääriin (100 %).	Toteuma 12/2025; Päiväkotihoido 95 % /100 %, ryhmä- ja perhepäivähoito 97 % /100 %. Yhteensä kaikki 96 %/100%.	Varhaiskasvatuspalvelut	P	
	Laadukkaat perusopetuksen prosessit - olemme alueemme edelläkävijöitä uusissa oppimisen ja opettamisen menetelmissä .	1. Perusopetuksen päättötodistusten lkm % 2.Kehittämishankkeiden lukumäärä	1. 100% 2. Kasvu edelliseen vuoteen (k/e)	1.Kaisanimei 6/2025 päättötodistuksen saajia 135 (97,14%) ja joukkuussa 12/2025 kaikki ysit saivat päättötodistuksen 100% (k) Taanila: 72 oppilasta, joista 71 sai päättötodistuksen (99%) (e) 2. Kehittämishankkeiden määrä väheni. Käynnissä 4 kpl hanketta + 1 hanke, jossa kaupunki on osatoteuttajana. Edellinen TP 5 hanketta. Haettavien hankkeiden määrä on vähentynyt merkittävästi, koska hallitus/OPH/OKM on vähentänyt hankerahoitusta ja haettavien hankkeiden määrää (e)	Perusopetus	P	
	Kehitämme aktiivisesti toisen asteen koulutuksen, korkeakoulutuksen ja työelämän yhteistyötä	Suoritetut ylioppilas- ja yhdistelmä-tutkinnot	Lukumäärä suurempi kuin edellisenä vuonna	Vuonna 2024 valmistui ylioppilaita 64 (k 61 ja s 3) sekä vuonna 2025 83 (k 74 ja s 9). Ikäluokat erikokoisia. Toteutui, ikäluokkien ero.	Lukio	V	
		Opintopisteet	Oppilaitosyhteistyöllä saatujen opintopisteiden lkm (kasvu edelliseen vuoteen)	Ei voida mitata, koska emme saa tietoon ammatillisen koulutuksen pistemääriä.	Lukio	H	
	Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus (kansalaisopisto/musiikkiopisto) Järjestämme terveellistä elämäntapaa edistävää opetusta sekä monipuolista ja laadukasta taiteen perusopetusta	1. Asiakaspalautte, 2.Kurssien täyttöaste	1. Asiakaskyselyjen ja kurssiarviointien keskiarvo vähintään 4,3 (asteikolla 1-5). 2. Kurssien keskimääräinen täyttöaste vähintään 75%:a.	1. Asiakaskyselyjen keskiarvo 4,51 2. Kurssien täyttöaste 92,58 %	Kansalaisopisto	V	
		1. Musiikkiopiston oppilasmäärä 2. Tapahtumien määrä 3. Suoritetut taidonnäytteet/päättötodistukset	1. Oppilasmäärä vuoden 2024 tasolla 2. Vähintään 80 konserttia/tapahtumaa (kyllä/ei) 3. Taidonnäytteiden ja todistusten määrä vuoden 2024 tasolla (kyllä/ei)	1. Varsinaisten oppilaiden määrä toteutunut. 2. Toteutunut. 3. Ei.	Musiikkiopisto	K	
	2. Tavoite - Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden	Mahdollistamme korkeakouluopinnot alueella yhteistyössä eri yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa sekä kehittämme yhteistyötä Jedun kanssa	Koulutuspaikkojen määrä	Kasvu edelliseen vuoteen	Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Centrialle lisärahoitusta 0,5 miljoonaa euroa yhden sairaanhoitajaryhmän kouluttamiseen. Aloitus Ylivieskassa s- 2025. Jedu teki päätöksiä, joiden mukaisesti Ylivieskassa alkaa sekä tieto- ja viestintätekniikan että liiketoiminnan koulutukset syksyllä 2026. Koulutuspaikkojen lukumäärä kasvaa.	Yleissivistävät koulutuspalvelut	H
		Järjestämme laadukkaat työnvälityspalvelut	1. Työttömyysaste ja avoimet työpaikat 2. Asiakastytyväisyys	1.Työttömyysaste alle maakunnan keskiarvon. 2.NPS valtakunnallisen keskiarvon yli	1. Toteutui. 2. Toteutui. Asiakastytyväisyyden NPS-lukema työllisyysalueella 9,09 ja valtakunnallisesti 2,09.	Elinvoimapaalvelut	V
	3. Tavoite – Korostamme osaamisen merkitystä edistämällä kaupungin avointa ja uudistamiskyön-teistä ilmiä	Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu työyksikön osaamistarpeisiin ja kehityskeskusteluissa sovittuihin kehittämis-kohteisiin. Osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista ja hyvin johdettua. Tuemme kannustavalla johtamisella henkilöstön mahdollisuuksia kehittää itseään, omaa työtään ja toimintatapoja.	1. Työhyvinvointikysely 2.Koulutuspäivät/vuosi 3.Kehityskeskustelujen pitäminen	1. Työhyvinvointikysely toteutetaan ja tulokset paranevat edellisestä 2. Koulutuspäiviä väh. 1-2 kokonaista työpäivää/työntekijä vuodessa sis. yhteiset koulutustilaisuudet. 3. Kehityskeskustelut järjestetään joka vuosi ja seuranta OSS-järjestelmän avulla.	1. Toteutunut. 2. Yht.345 henkilöä on ollut vähintään 1 kokonaisen päivän koulutuksessa. 3. Yht.159 keskustelua käyty tai aloitettu käymään.	Hallintopaalvelut	K

Strateginen tavoite	Teot 2025	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Toteuma 12/2025	Vastuutaho (tulosalueen nimi)	Arvio
PALVELUISTA HYVINVOINTIA	Teemme yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyödyntäen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa.	Prosenttiosuus oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystä tai hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla (Move 5.lk ja 8.lk)	Oppilaiden osuus on pienempi kuin edellisissä mittauksissa.	Toteutunut. 5lk heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien määrä vuonna 2024 30,3 % ja vuonna 2025 22,2 %, 8lk osalta heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien määrä vuonna 2024 29,1 % ja vuonna 2025 26,2 %. Molemmat luokat yhteensä heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien määrä vuonna 2024 29,7 % ja vuodessa 2025 24,1 %.	Hyvinvointitoimiala	V
	Kehitämme liikkumista ja liikuntapaikkoja	Alle 30 -vuotiaiden liikuntaneuvonnan kehittäminen	Alle 30-vuotiaiden määrä liikuntaneuvonnassa suurempi kuin edellisellä vuonna.	Toteutunut. Vuonna 2024 alle 30-vuotiaiden määrä liikuntaneuvonnassa 9hlö. Vuonna 2025 alle 30-vuotiaiden määrä liikuntaneuvonnassa 18hlö.	Liikuntapalvelut	V
	Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa	Yhteistyön lisääminen yliveskalaisten eri sidosryhmien kanssa. Kehitetään yhteistyötä nykyisten sekä uusien yhteistyökumppaneiden kanssa.	Tapahtumia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa toteutetaan 20 kpl /vuosi	Toteutunut, vuoden aikana Yliveskan kaupungin ulkopuolisten sidosryhmien kanssa järjestettyjä tapahtumia oli 21 kappaletta.	Kirjasto- palvelut	V
	Jokaisella kouluasteella on omat koulunuorisotyöntekijät, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä erityisesti nivelvaiheessa olevien nuorten tukemiseksi	1.Koulunuorisotyötä toteutetaan kaikilla asteilla 2. Nivelvaiheen pienryhmätoimintaa, osallistuvat nuoret. 3. Kesäajan toiminta	1. Omat työntekijät kaikilla asteilla, 3 työntekijää 2. Kaksi pienryhmää, 6 nuortaryhmää 3. Kesäajan nivelvaiheen toimintakertoja 15, kohdatut nuoret 6/toimintakerta	1. Toteutunut. 2. Toteutunut osittain, koko vuoden yksi ryhmä jossa 6-12 osallistujaa, toinen ryhmä alkuvuodesta ja loppuvuodesta, osallistujia alle 6/ryhmä. 3. Toteutunut osittain. Kesäryhmä kokoontui 8 kertaa, osallistujia keskimäärin 3.	Nuorisopalvelut	P
	Moniammatillisen Ankkurimallin käyttöönotto	Toiminnan käyttöönotto ja vakiinnuttaminen.	Yhteistyön aloittaminen. Toimintatilastot.	Ei ole toteutunut.	Nuorisopalvelut	P
	Liikkuvan nuorisotyön ja Wautotoiminnan aloittaminen	Vähintään 2 iltaa viikossa Wauto-toimintaa toiminta-jaksojen aikana.	Toimintajakson aikana toimintakerrat 2/viikko, kohdatut nuoret keskimäärin 30/toimintakerta.	Toteutunut osittain. Toimintakertoja 2,1/viikko. Kohdatut nuoret keskiarvo 28,7/toimintakerta. Lisäksi sivukyläkerhoja 47 kertaa, kävijöitä 10,1/kerta.	Nuorisopalvelut	K
2. Pidämme Yliveskan vireänä kaupunkina	Kulttuuripalvelut toimivat mahdollistajana erilaisille kulttuuritapahtumille ja -toiminnalle sekä toteuttavat näitä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Maksuttomien matalankynnyksen tapahtumien/toiminnan määrä, joissa kulttuuripalvelut on väh.osajärjestäjä tai mahdollistaja.	Tapahtumia toteutetaan 25 kpl	Toteutunut. Tapahtumia toteutui 26kpl	Kulttuuripalvelut	V
	Kulttuurikeskus Akustiikan kehittäminen ja tunnettavuuden kasvattaminen	Akustiikan kokonaiskävijämäärien kasvattaminen	Suurempi kuin edellisellä vuonna (v.2024 kävijöitä oli 67.400)	Ei toteutunut. Kävijöitä 49 700.	Kulttuuripalvelut	P

Tarkastuslautakunta toteaa, että strategiset tavoitteet eivät toteutuneet kaikilta osin. Asukasmäärä väheni hieman, mikä johtuu yleisestä syntyvyyden laskusta, työpaikkojen puutteesta ja mahdollisesti myös houkuttelevien asuntojen puutteesta. Uusia yrityksiä ei ole perustettu toivotulla tavalla huonojen suhdanteiden vuoksi. Rakentaminen vilkastui elinkeinon puolella, mutta asuntorakentaminen on hiljaista.

/// Tarkastuslautakunta on havainnut, että osa strategisista tavoitteista ja mittareista on vaikeasti hahmotettavissa ja arvioitavissa. Tarkastuslautakunta toivoo, että tulevassa strategiassa tavoitteet ja mittarit kuvaisivat toiminnan kannalta keskeisiä asioita ja olisivat helposti arvioitavissa.

5. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

5.1 Sivistyspalvelut

5.1.1 Yleissivistävät koulutuspalvelut

Vuonna 2025 jatkettiin edellisvuotena aloitettua koulutuspalveluiden palvelutarve- ja palveluverkkoselvitystä. Tehtyjen selvitysten perusteella kaupunginvaltuusto päätti 14.04.2025, että Niemelän koulu lakkautetaan 1.8.2028. Oppilasennusteet osoittavat tulevina vuosina oppilasmäärien laskua. Vuonna 2025 peruskoululaisten (ml. esikoululaiset) lukumäärä oli 2157 (2187 vuonna 2024). Lukioalaisten määrä oli 266, joissa laskua oli edellisestä vuodesta kahdeksalla opiskelijalla. Aineopiskelijoita ja yhdistelmätyöntekijöitä suorittavia oli molempia yhdeksän kappaletta, joista aineopiskelijoiden määrä kasvoi seitsemällä opiskelijalla ja yhdistelmätyöntekijöitä suorittavien neljällä.

Koulutuspalveluita koskevaa resurssitarkastelua toteutettiin taloudelliset, henkilöstölliset, tuntiresurssilliset ja pedagogiset näkökulmat huomioiden. Säästöä edellisen lukuvouden tuntikehykseen syntyi 151 tuntia. Peruskoulun opettajaresurssi oli 192 sen ollessa edellisenä vuotena 197. Lukio-opettajien määrä kasvoi yhdellä opettajalla edellisestä vuodesta 21:teen. Muissa tehtävissä (koulusihteerit, vahtimestari, koulunkäynninavustaja ja muut oppilashuollontyöntekijät) henkilöstövähennys oli 4,5 työntekijää.

Isoja muutoksia olivat perusopetuksen tuntijaon muutokset, oppimisen tuen uudistuminen sekä perusopetuslain muutos työrauhan ja keskittymisen parantamiseksi oppitunneilla.

Vuoden 2025 aikana kouluilla oli kerhohankkeita sekä Harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaa. Erasmus + -hankkeiden kautta toteutui opettaja- ja oppilasvaihtoja. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä saatiin rahoituspäätös Uusi Aalto -hankkeeseen, joka tähtää lasten ja nuorten uimataidon parantamiseen. Lisäksi yhteistyötä tehtiin hyvinvointipalveluiden kanssa Liikkuva Ylivieska- ja Move!-liikuntaneuvontahankkeissa.

Kouluterveyskyselyssä saatiin myönteisiä tuloksia useilla osa-alueilla. Kehittämisen kohteiksi koettiin kouluruoka, koulukiinnostavuus ja vapaa-ajan aktiviteetit.

Kustannukset oppilasta ja opiskelijaa kohden kasvoivat viime vuosista. Peruskoulu (ml. esiopetus) maksoi oppilasta kohden 12 364 € (v.2024 11 876 €) ja lukio-opiskelijaa kohden 10 233 € (v.2024 9493 €). Myös kouluruoan ateriakustannukset nousivat oppilasta kohden noin 11 % 3,80 euroon (v.2024 3,42 €). Kustannusten nousuun ovat vaikuttaneet ruoan hinnan nousu, alakoulun kasvaneet vuosiviikkotunnit ja 1.5.2025 voimaan astunut opetusalan työehtosopimus.

Toimintatuotot toteutuivat alkuperäisestä talousarviosta 126,1 % tilinpäätöksen ollen 1 723 116 €. Toimintakulut toteutuivat 100,9 % alkuperäisestä talousarviosta ollen -31 114 142 €. Toimintakate vuodelle 2025 oli -29 391 026 €, jonka alijäämä kasvoi vuodesta 2024 noin 2,9 %.

/// Tarkastuslautakunta pohtii, voidaanko tulevaisuudessa taata strategian mukaiset laadukkaat koulutuspalvelut, kun talouden sopeuttamisen vuoksi resurssit vähenevät.

5.1.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa eletään isojen muutosten keskellä. Lapsimäärän vähentyminen näkyy ensimmäisenä varhaiskasvatuksen palveluissa. Toinen suuri muutos varhaiskasvatukselle on ollut valtakunnallinen tuen uudistus esiopetuksessa.

Vuonna 2025 päiväkotij- ja perhepäivähoidossa olleiden lasten määrä oli 51 pienempi kuin edellisenä vuonna ja 34 lasta pienempi kuin talousarviossa. Tulevaisuudessa pienimpien lasten ryhmiä voi olla haasteellista saada täyteen.

Lapsimäärän vähentymisen ja talouden sopeuttamisen vuoksi Ylivieskan kaupunki lakautti yhden päiväkotiyksikön. Lisäksi yksityisistä palveluntuottajista väheni yksi päiväkotij, yksi ryhmäperhepäiväkotij ja yksi perhepäivähoitajaj. Yksityisten palveluntuottajien lopettamispäätökset eivät sisälly kaupungin säästötoimenpiteisiin.

Varhaiskasvatuksessa johtamista on uudistettu siten, että yksiköiden varajohtajat ovat paremmin muun henkilökunnan ja ryhmien tavoitettavissa, mikä mahdollistaa myös tuen tarpeeseen reagoinnin. Ylivieskassa kaupungin päiväkotien henkilöstömitoitus on yli vaaditun minimin ja päteviä työntekijöitä on saatu rekrytoitua riittävästi. Yksityisessä päivähoidossa rekrytointihaasteita on ollut enemmän. Asiakastyytyväisyyskyselyn perusteella vanhemmat ovat tyytyväisiä varhaiskasvatuksen palveluihin.

Varhaiskasvatuksessa on havaittu, että monilla asiakasperheillä on haasteita jaksamisen kanssa. Ylivieskassa etenkin muualta muuttaneet perheet ovat vaarassa jäädä sivuun verkostoista, mikä lisää vanhempien uupumista.

/// Tarkastuslautakunta pohtii, voisiko Ylivieskan kaupunki harkita laajemminkin keinoja, joilla kaupunki voisi tukea perheitä ja varhaiskasvatusta erityisesti muualta muuttaneiden perheiden verkostoitumisessa.

Ylivieskassa varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista noin 60 % on kunnallisessa päivähoidossa ja noin 40 % palvelusetelillä yksityisessä päivähoidossa. Maksuttoman päivähoidon piirissä on noin 60 % perheistä, yksityisessä päivähoidossa noin 52 %. Vaikka enemmistö perheistä ei tulotason perusteella maksa päivähoidosta, päivähoitomaksut muodostavat niin suuren osan varhaiskasvatuksen tuloista, ettei päivähoidon maksullisuudesta ole nykyisellään mahdollista luopua.

Vuonna 2025 varhaiskasvatuksen toimintatuotot ylittivät talousarvion (123 %) ja toimintakulut alittivat talousarvion (97,4 %). Toimintakatteen toteutuma oli 96,5 %. Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatuspalvelut on toteutettu taloudellisesti ja tehokkaasti.

5.1.3 Nuorisopalvelut

Taloudelliset tavoitteet vuonna 2025 toteutuivat yli 99%:sti.

Strategisena tavoitteena vuonna 2025 oli olemassa olevien toimintamallien kehittäminen ja vahvistaminen.

Lasten ja nuorten osallisuus toteutui Lasten Parlamentin ja nuorisovaltuuston toiminnassa. Lasten parlamentti kokoontui säännöllisesti pääosin etänä, ja edustajisto koostui alakoulujen 4.–6. luokkien edustajista.

Nuorisovaltuuston edustajat osallistuivat lautakuntien ja valtuuston kokouksiin sekä tekivät aloitteen skeittiparkin kunnostamisesta ja järjestivät nuorille suunnattuja tapahtumia.

Henkilöstön kokonaismäärä oli edellisvuoden tapaan 11 henkilöä, joista 2 hanketyöntekijöitä. Vuonna 2025 rahoitettuja hankkeita oli 7 kappaletta, joihin hankerahoitusta saatiin 212, 890,41 €. Ylivieskassa nuoristyöhön käytetään nuorten määrään nähden kaupungin rahaa vähemmän kuin Suomessa keskimäärin. Hankerahoitus on ollut merkittävä toiminnan mahdollistaja.

// Tarkastuslautakunta on havainnut, että nuorisopalveluiden osalta haasteet yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ovat jatkuneet.

5.1.4 Musiikkiopisto

Vuonna 2025 sekä musiikkiopiston oppilasmäärä että opetustuntien määrä toteutuivat hie-
man pienempänä sekä edelliseen vuoteen että talousarvioon verrattuina. Musiikkiopiston ta-
lous toteutui kutakuinkin talousarvion mukaisena (katteen toteutuma 99,9 %).

Musiikkiopistoon pyrkineistä noin 38 % sai oppilaspaikan. Kuitenkin sopimuskunnista Kalajo-
ella ja Reisjärvellä on tyhjiä paikkoja.

// Tarkastuslautakunta pohtii, olisiko oppilaspaikkojen jakautumista
kuntien välillä syytä tarkastella uudelleen erityisesti syntyvyyden ja lapsi-
määrien vähentyessä.

5.1.5 Kansalaisopisto

Vuonna 2025 sekä kansalaisopiston opiskelijamäärä että opetustunnit vähenivät edelli-
seen vuoteen verrattuina. Sekä toimintatuotot että -kulut toteutuivat talousarviota mata-
lampina, jolloin toimintakatteen toteuma oli 97 %. Toteutuneiden kurssien täyttöaste oli
peräti 92,58 % (tavoite 75 %).

Kansalaisopistossa haasteeksi on koettu viestinnän onnistuminen. Tulevaisuudessa eri-
tyisesti sosiaalisen median viestintää lienee tarpeen kehittää. Lisäksi käytössä olleet ti-
lat eivät ole olleet tarkoituksenmukaisimpia toimintaan nähden. Kurseille osallistuneet
ovat kuitenkin olleet tyytyväisiä saamaansa opetukseen. Asiakkaiden kurseille antama
arvosana (asteikolla 1–5) oli keskimäärin 4,51 (tavoite 4,3).

Paikallisesti neuvoteltu sopimus matkakorvauksista on parantanut kansalaisopiston
opettajatilannetta koronavuosiin verrattuna. Osaa kursseista on myös mahdollista
opettaa etänä.

Toimistopalveluiden uudistuksen kansalaisopiston toiminnalle aiheuttamat vaikeudet
on pitkälti saatu ratkaistua. Haasteita aiheuttaa edelleen sisäisten kustannusten ja-
kautuminen, joka on varsin merkittävä menoerä. Tarkastuslautakunta pohtii, olisiko
sisäisten kustannusten perusteita tarpeen avata vielä läpinäkyvämmiin, jotta toimin-
taa olisi helpompi suunnitella.

5.2 Hyvinvointipalvelut

5.2.1 Hyvinvointitoimiala 2025

5.2.2 Kirjastopalvelut

Ylivieskan kirjasto palvelee kuntalaisia laajasti niin ikäryhmien kuin palveluidenkin puolesta. Usein keskiviikkoiltaisin se sulkeutuu aiemmin kuin normaalisti. Silloin kirjastossa käy nimekkäitäkin vieraita, vaikka vuosibudjetti on erittäin maltillinen. Syy tähän löytyy muun muassa laajoista verkostoista, mutta myös Ylivieskan kirjaston sosiaalisen median näkyvyydestä ja viihdyttävyydestä. Kirjaston some-osaamiseen käydään tutustumassa ympäri Suomen maata.

Kirjaston lainausmäärät ovat jälleen nousseet edellisestä vuodesta. Silti nettomenot asukasta kohden ovat säilyneet alle Pohjois-Pohjanmaan kuntien keskiarvon.

Lähivuosille on tiedossa investointeja, ensisijaisena kirjastoauto, jonka tehtävänä on tuoda kouluille ja kylille ajankohtaista aineistoa ympäri lukuvuoden. Lisäksi auto palvelee kuntalaisia äänestysbussina Ylivieskan alueella. Suunniteltu investointivuosi kirjastoautolle on 2028. Vuosille 2033–2034 on suunniteltu massiivisempi projekti, kirjastotalon rakentaminen.

Työyhteisössä viihdytään hyvin, mikä näkyy positiivisesti ulospäin – eikä vähiten sosiaalisen median videoiden kautta. Kirjastossa on 10 vakinaista työntekijää.

/// Tarkastuslautakunta toteaa, että kirjaston sometoiminta tuo Ylivieskaa kartalle hyvällä tavalla.

5.2.3 Kulttuuripalvelu

Kulttuurikeskus Akustiikan kävijämäärä jäi edellisvuosien tapaan reilusti tavoitteesta. Tavoitteena oli 70 000 kävijää, mutta toteutunut kävijämäärä jäi 49 700 kävijään. Muissa kulttuuripalveluiden kohteissa sen sijaan päästiin tavoitteisiin. Tarkastuslautakunta huomioi, että Akustiikan kävijätavoite lienee ollut epärealistinen, kun siitä jädään vuosittain.

Kulttuuripalveluiden toimintakatteessa sen sijaan tavoitteisiin päästiin toimintatuottojen ja -kulujen laskiessa samassa suhteessa. Vuoden 2025 aikana Akustiikassa toteutettiin 89 tapahtumaa ja esitystä sekä kokouksia ja koulutuksia 300. Elokuvanäytöksiä järjestettiin 183.

Kesäkaudella toiminta laajeni Helaalan myllylle ja Puuhkalan museoon, joissa kävijöitä oli kesän aikana 6300.

Alkuvuodesta 2025 Akustiikan aulan muutostyöt valmistuivat parantaen aulan toiminnallisuutta ja ilmettä. Samalla uusittiin salin äänentoistoa. Ravintolapalvelut ulkoistet-

tiin yksityiselle palveluntarjoajalle kesän jälkeen, mikä helpotti henkilökunnan työtaakkaa. Kulttuuri- palvelujen työntekijöitä on myös kuormittanut sijaisjärjestelyistä johtuva henkilöstövajaus.

Tarkastuslautakunta toivoo, että kuormitus helpottaa tulevaisuudessa.

5.2.4 Liikuntapalvelut

Ylivieskan kaupungin liikuntapalveluiden tehtävä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä, tukemalla sekä ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Vuonna 2025 liikuntatoimi jatkoivat perustehtävän toteuttamista pitkälti olemassa olevien toimintojen parissa. Uimahallin, liikuntasalin ja keilahallin käyttöasteet nousivat edellisestä vuodesta. Jäähallin ja tennishallin käyttöasteet jäivät hieman arvioidusta. Toimintatuotot ja toimintakulut toteutuivat kutakuinkin talousarvion mukaan. Liikuntapalveluiden nettomenot/asukas oli vuonna 2025 196 € / asukas, vuonna 2024 192 € ja 2023 187 €.

Liikuntapalvelut kehittivät yhdessä kuntatekniikan kanssa luontoliikunnan olosuhteita. Vuoden aikana uusittiin Joonala–Huhmari-välin pitkospuuta ja Kivinevalle rakennettiin uusi kotalaavu. Osallistuvan budjetoinnin kohteena aloitettiin maastopyöräreitin rakentaminen liikuntapuiston alueelle. Reitin odotetaan aktivoivan etenkin nuorempia käyttäjiä samalla tavalla kuin liikuntapuistossa sijaitseva skeittiparkki ja frisbeegolfrata.

Olenainen osa palveluiden monipuolistamista ovat erilaiset hankkeet, joita on toteutettu yhteistyönä muun muassa sivistyspalveluiden, kulttuuripalveluiden, Jedun ja Ylivieskan Ladun kanssa. Näistä merkittävimmät ovat olleet Liikkuva Ylivieska ja Move!-liikuntaneuvonta sekä Sovella, saavuta ja yhdistä – Jokilaaksot liikuttaa 2025–2026.

Seura- ja yhdistysyhteistyötä on pyritty kehittämään edelleen. Urheiluseurat ovat merkittävien liikuttajia varsinkin lasten ja nuorten keskuudessa, ja ne parantavat perheiden viihtyvyyttä. Urheiluseurojen tyytyväisyyttä kaupungin tarjoamiin mahdollisuuksiin järjestää laadukasta toimintaa voisi harkita yhdeksi strategisen toiminnan mittariksi.

5.3 Tekniset palvelut

5.3.1 Kuntatekniikan palvelut

Vuonna 2025 merkittävimpiä rakennushankkeita olivat Junnikankankaan teollisuusalueen infran rakentamisen jatkuminen sekä Taanilan liikekeskusinfran ja Kiviojan radanalitusten rakentaminen. Kiviojan radanalitukset rakennettiin yhteishankkeena Väyläviraston kanssa.

Vuoden 2025 pienempiä toimenpiteitä olivat tiet, jotka jatkettiin teollisuustontille Koskipuhdossa ja rakennettiin Ouluntien varteen. Katuverkostoon rakennettiin kuusi kappaletta hidastetöyssyjä liikenneturvan parantamiseksi.

Yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa hoidettiin ulkojäitä ja parannettiin muun muassa pesäpallokenttien olosuhteita.

Liikenneväylien osalta kustannukset ja tavoitteet jäivät arvioituja pienemmiksi. Katuja rakennettiin 1900 metriä, joka on lähes kolminkertainen määrä edellisvuoteen nähden (vuoden 2025 talousarvio 2000 metriä). Kuntatekniikan kustannukset asukasta kohden olivat 58 €, mikä on vähemmän kuin viime vuoden 65 € (vuoden 2025 talousarvio 74 €).

5.3.2 Tilapalvelut

Asukaskohtaiset kustannukset laskivat talousarvion 486 eurosta 416 euroon, ja energiankulutus laski arvioidusta 250 kWh/m² 240 kilowattituntiin neliötä kohti.

Vuonna 2025 aloitettiin Safarin huoltorakennuksen rakentaminen. Kahteen kasarmin alueen rakennukseen tehtiin vesikattoremontti, mihin saatiin ELY-keskukselta avustusta 12000 €. Vuonna 2025 tehtiin myös Sipilän palvelutalon ja terveyskeskuksen hoivaosaston sisäilmaremontit ja aloitettiin hammashoitolan sisäilmaremontti. Lisäksi lukion tiivistystyöt opettajien taukotilojen osalta saatettiin loppuun ja jäähallin poistumisturvallisuutta parannettiin.

Myös liikuntakeskuksen hankesuunnittelu kilpailutettiin ja suunnittelutyö käynnistettiin.

Energiansäästöön ylläpito- ja investointihankkeissa on kiinnitetty huomiota energiatehokkuutta parantamalla ja valaistuksia uusimalla.

Tilapalveluilla vakinaista henkilökuntaa on 11.

5.3.3 Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpalvelut vastaavat kaupungin maanhankinnasta ja luovutuksesta, maomaisuuden hallinnasta, kiinteistönmuodostuksesta, paikkatieto- ja mittauspalveluista, kiinteistörekisterin pidosta sekä kaavoituksesta.

Maankäytölle laaditaan vuosittainen toteuttamisohjelma. Vuonna 2025 maanmyyntitulot olivat yhteensä 514 271 euroa. Raakamaata hankittiin noin 22,1 ha sekä muuta maata noin 3,6 ha. Maanhankintamenot olivat 354 882 euroa.

Maankäyttöpalvelut luovuttivat yhteensä yhdeksän tonttia tai rakennuspaikkaa; pientalotontteja kolme, kaksi teollisuustonttia sekä muita rakennuspaikkoja ja tontinosia viisi. Lisäksi annettiin vuokralle kaksi pientalotonttia sekä liike- ja teollisuustontteja neljä. Tavoitteena on pitää vuosittain noin 30–40 asuintonttia ja 5–10 liike- ja teollisuustonttia varannossa. Pientalotontteja oli tarjolla 47, joista varattiin 6. Tonttien luovutuksia on ollut ennätyksellisen vähän. Syynä voidaan pitää rakennusalan taantumaa sekä pankkisääntelyn kiristyneitä vaatimuksia. Uusien asuntojen vähäinen valmistuminen on mahdollisesti vähentänyt Ylivieskaan kohdistunutta muuttoliikettä.

Vuoden 2025 aikana hyväksyttiin kolme asemakaavaa. Koskipuhdon teollisuuspuiston laajennuksen asemakaava, Pappilanrannan asemakaavamuutos sekä Olmala II:n asemakaavan laajennus. Vireillä olevista osayleiskaavoista hyväksyttiin Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaava sekä Vasaman tuulivoimapuiston osa-alueen 2 osayleiskaava.

Maankäyttöpalveluiden strateginen tavoite on ripeä päätöksenteko kaavoituksesta ja rakennusluvista. Kaavojen käsittelyaika on kaupungilla pysynyt tavoitteessa, joka kaupungilla on noin vuosi ja rakennuslupien osalta 2–4 viikkoa.

Tarkastuslautakunta havaitsee, että maankäytön kustannukset asukasta kohden puuttuvat ti-linpäätöksestä.

5.3.4 Viemärlaitos

Tarkastuslautakunta toteaa, että huleveden pääsy jäteveden sekaan nostaa jätevesimaksuja. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan ongelma paikantuu yhteen kaupunginosaan.

/// Tarkastuslautakunta pohtii, kuinka paljon hulevesiongelman korjaamiseen tarvittavat investoinnit maksaisivat ja olisiko ne syytä tehdä, etenkin kun kaupungin tulisi olla esimerkkinä muille kiinteistön omistajille tässä asiassa.

5.3.5 Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalvelut vastaavat rakentamiseen ja ympäristönsuojeluun liittyvistä lainsäädännön edellyttämistä viranomaistehtävistä Ylivieskan kaupungin alueella. Lain tarkoitamana viranomaisena toimii rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan alaisen toiminnan tuotot olivat 135000 euroa budjetoitua pienemmät. Menot vastaavasti alitui-
tuivat ennakoidusta noin 100000 euroa, mikä johtui suurelta osin alentuneista palkkakustannuksista.

Ylivieskan kaupunki on jo useamman vuoden myynyt rakennusvalvonnan palvelut Toholammin ja Sievin kunnille. Vuonna 2025 henkilöresurssien vajan takia tätä järjestelyä ei voitu toteuttaa kuin kolmasosa työvuodesta. Rakennusvalvonnan myyntitulot jäivät tämän palvelumyynnin vajan vuoksi huomattavasti budjetoitua pienemmäksi. Lisäkustannuksia toimintaan ovat lisäksi aiheuttaneet rakennusvalvonnan IT-järjestelmien päivitykset.

Rakentamislain voimaantulon myötä lupamäärät laskivat ennakoidun voimakkaasti vuonna 2025, jolloin tehtiin 114 lupapäätöstä, kun 2024 tehtiin 187 lupapäätöstä. Rivitalohankkeisiin myönnettiin kaksi rakennuslupaa ja kerrostalohankkeisiin ei yhtään. Toisaalta vuoden aikana myönnettiin rakentamisluvat kahdelle merkittävälle hankkeelle (Taanilan alue ja Koskipuhdon logistiikkakeskus).

Ympäristönsuojelussa käsiteltävien hakemusten ja ilmoitusten määrät pysyivät aiempien vuosien tasolla. Ympäristönsuojelun mukaista valvontaa toteutetaan yhteistyönä naapurikuntien kanssa aikaisempien vuosien tapaan.

Merkittävimmät vesienhoitohankkeet ovat vuonna 2025 olleet Viipyvä Vesi (päättyy 2026), Kaupunkipuro (päättyy 2025) sekä 10 vuotta täyttäneet Kalajoen vesien hoitoryhmä sekä vesienhoitohanke (päättyy 2025). Tulossa on Veden lähteillä – Kalajoen vesienhoitoryhmä -hanke, jolle on haettu valtionavustusta. Ympäristöpalvelut ovat myös mukana ilmastonmuutoksen ehkäisemistä edistävässä HINKU-toiminnassa. Tavoitteen mukaan Ylivieskan päästöt vähenvät vuosittain ja vuoden 2030 taso on 80 % pienempi kuin 2007. Tältä vuodelta arviota päästövähenneistä ei ole saatavissa. Vuoden 2023 laskelman mukaan saavutettu päästövähenne taso oli 44 %.

/// **Pohdintaa ympäristöpalveluissa on aiheuttanut henkilökunnan vaihtuvuus ja ympäristönsuojelun palveluiden mahdolliset muutokset sekä tehtäväkentän pirstaleisuus.**

Tarkastuslautakunta huomioi, että työntekijöitä palkatessa tulisi kiinnittää huomiota työsuhteen pysyvyyteen. Vaikuttaa siltä, että lyhytaikaisen työntekijän työpanos ja vaikutavuus ei yllä pitkäaikaisen työntekijän työpanokseen, mikä vaikeuttaa toiminnan jatkuvuutta.

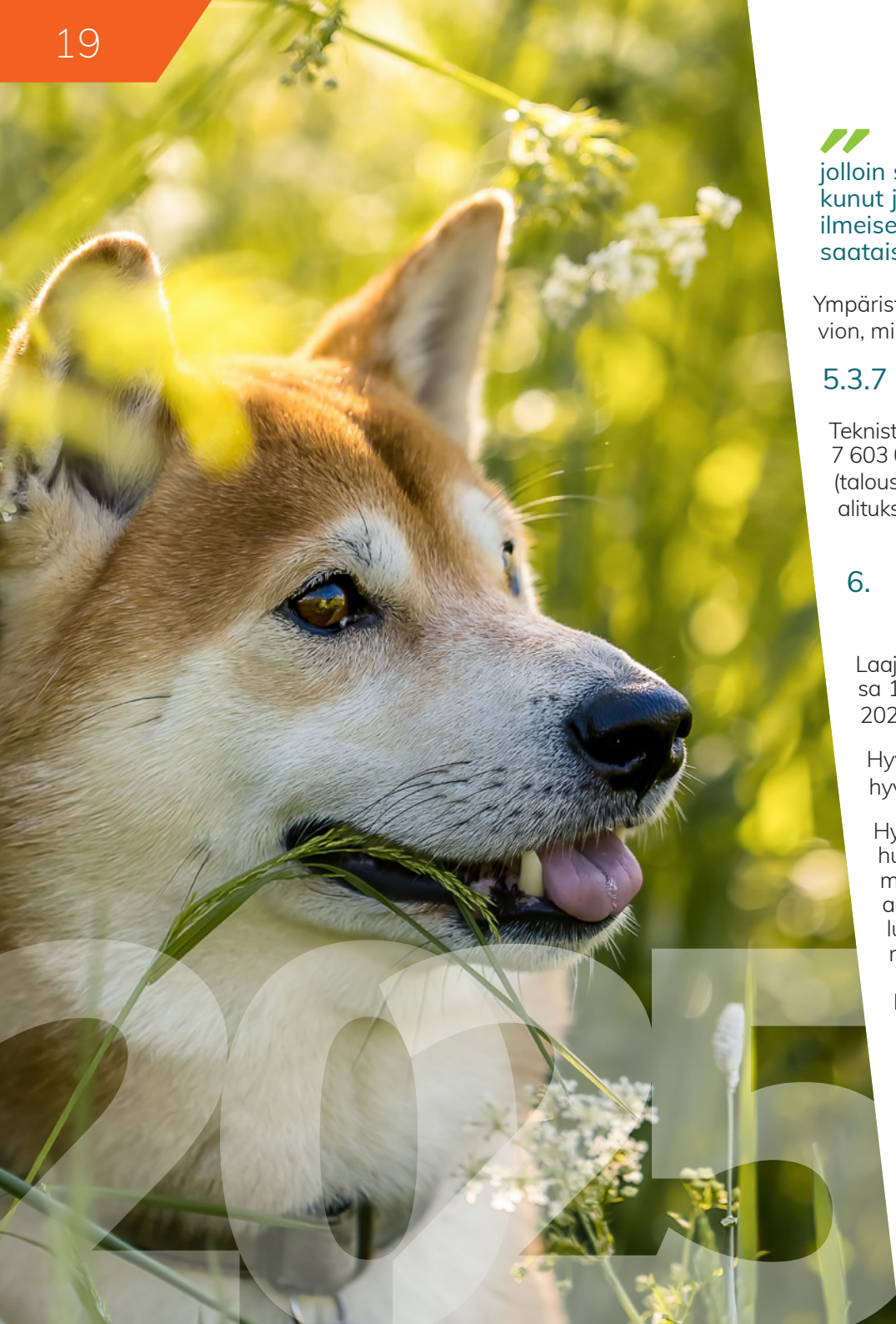
5.3.6 Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon toiminta-alueeseen kuuluu Ylivieskan lisäksi Nivala, Sievi ja Alavieska. Ympäristöterveydenhuollolla on laaja tehtäväkenttä, joka sisältää sekä eläinlääkinnän että terveysvalvonnan. Sen tehtäviin kuuluu myös varautumista poikkeustilanteisiin muiden viranomaisten rinnalla.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävistä eläinlääkäri- ja neuvontapalvelut pystytään toteuttamaan tavoitteiden mukaisesti. Valtakunnallisesta eläinlääkäripulasta huolimatta Ylivieskassa on onnistuttu rekrytoinneissa. Lähinnä ongelmia aiheuttavat lyhyehkot tai osa-aikaiset sijaisuudet, joihin ei saada työntekijää.

Ympäristöterveydenhuollon suurimmat haasteet ovat valvontaohjelman mukaisissa suunnitelluissa valvontakäynneissä erityisesti maidontuotantotiloilla sekä tupakkavalvonnassa, jotka eivät ole toteutuneet tavoitteiden mukaisesti.

Valvontaeläinlääkäriä työllistävät eläinsuojeluvalvonnan tehtävät, jolloin suunniteltuja valvontakäyntejä jää tekemättä. Koska tilanne on jatkunut jo jonkin aikaa, tarkastuslautakunta pohtii, olisiko valvontakäyntien ilmeisen pysyvää aliresurssointia syytä tarkastella, jotta valvontakäynnit saataisiin toteutettua suunnitelman mukaisesti.

Ympäristöterveydenhuollossa sekä toimintatuotot että toimintakulut toteutuivat alle talousarvion, mihin vaikutti resurssipula. Toimintakatteen toteutuma oli 102,6 %.

5.3.7 Teknisten palveluiden talouden toteuma

Teknisten palveluiden toimintatuotot toteutuivat 100 % vuodelle 2025. Toimintatuotot olivat 7 603 026 € (talousarvio 7 601 940 €). Toimintakulut jäivät arvioitua pienemmiksi 9 238 547 € (talousarvio 10 672 040 €). Pienemmät kulut selittyvät sillä, että Junnikankankaan ja Kiviojan alituksen maksuista osa siirtyi seuraavalle vuodelle.

6. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN LAAJAN HYVINVOINTIKERTOMUKSEN 2021-2025 POHJALTA

Laaja hyvinvointikertomus vuosilta 2021–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 19.5.2025. Sen pohjalta laaditaan hyvinvoinnin edistämisen suunnitelma vuosille 2025–2029. Suunnitelmaan kuuluu ehkäisevän päihdetyön ohjelma.

Hyvinvointikertomuksessa tarkasteltiin ikäryhmittäin ylivieskalaisten kokemuksia omasta hyvinvoinnistaan. Tiedot kerättiin internetlomakkeilla.

Hyvinvointikertomusta varten kerätyn aineiston perusteella lasten ja nuorten hyvinvoinnissa huolestuttavaa oli muun muassa se, että kaikissa ikäryhmissä oma terveys koettiin huonomaksi kuin ennen. Liikunta ja kouluruoan syöminen on vähentynyt. Erityisesti 14–17-vuotiaat tytöt raportoivat kärsivänsä huonosta itsetunnosta ja mielenterveyden haasteista. Koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden nuorten määrä on noussut merkittävästi.

Myönteisiä merkkejä lasten ja nuorten keskuudessa oli enemmistön tyytyväisyys perheeseen ja lähipiiriin, yksinäisyyden ja koulukiusaamisen vähentyminen sekä raittiuden yleistymisen.

Työikäisten ylivieskalaisten keskuudessa huolta herättää mielenterveysperusteisten poissaolojen sekä yksinäisyyden yleistymisen. Työikäisiä kuormittavat toimeentuloon liittyvät haasteet, turvallisuuden tunne sekä tyytymättömyys rakennettuun ympäristöön ja kulttuurihyvinvointiin sekä epäluottamus avun saamiseen. Myönteisinä puolina

kertomuksessa mainittiin lääkärikäyntien vähentyminen ja pitkäaikaistyöttömyyden hidas vähentyminen. Tarkastuslautakunta kuitenkin pohtii, voiko lääkärikäyntien vähentyminen johtua myös siitä, että lääkäriin ei pääse.

Ikäihmisten keskuudessa myönteistä on muun muassa kaatumisten ja putoamisten aiheuttamien vammojen vähentyminen tarkastelujaksolla (-15 %). Kyselyn perusteella ikäihmisiä huolestuttivat sairaudet ja avun saanti tarvittaessa. Hyvinvointia parantavaksi koettiin arki ja lähisuhteet sekä Ylivieskan aktiivinen järjestökenttä.

Erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointia on pyritty parantamaan erinäisillä hankkeilla. Esimerkiksi koulujen pihoja on pyritty kehittämään aktivoivimmiksi ja nuorten lukuintoa on nostettu. Lisäksi osallistava budjetointi on otettu osaksi kaupungin talousarviotyötä, ja sen turvin on toteutettu ulkokuntosali ja talviuintipaikka.

Tarkastuslautakunta toteaa, että laajassa hyvinvointikertomuksessa eri-ikäisten ylivieskalaisien kokemuksia omasta hyvinvoinnistaan. Hyvinvoinnin edistämiseksi ponnistellaan sekä kaupungin perustoiminnoissa että hankkeiden turvin. Tarkastuslautakunta kuitenkin pohtii, kuinka edustavia eri ikäryhmien vastaukset ovat. Sekä nuorten että aikuisten vastauksissa korostuvat mielenterveyden haasteet sekä epäluottamus siihen, että tarvittaessa on apua saatavilla.

/// Tarkastuslautakunta näkee, että hyvinvoinnin haasteiden ratkaisemisessa toimiva yhteistyö Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa olisi ratkaisevan tärkeää.

7. KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN TOIMINTA

7.1 Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy

Saimankadun rivitalot valmistuivat syyskuussa 2025. Asuntoihin oli runsaasti hakijoita, ja kaikki asunnot ovat täynnä.

Vuokra asunnot Oy:n asuntotilanne on kokonaisuudessaan hyvä, mutta käyttöaste on liian alhainen. Lähivuosina suunnitellaan myös kerrostalon purkamista. Tilanne on hankala ja osittain ristiriitainen.

Valtuuston ja hallituksen näkemyksen mukaan uudisrakentamista tarvitaan. Vuokra-asuntoyhtiön toimitusjohtajan mukaan uudisrakentaminen ei kuitenkaan ole kannattavaa nykyisellä vuokratasolla ja kulurakenteella. Myös nykyisten asuntojen käyttöastetta tulisi nostaa. On aiheellista pohtia, miksi kohtuuhintaiset ja perheille sopivan kokoiset asunnot eivät houkuttele asukkaita, vaan vuokralaiset valitsevat mieluummin yksityisen sektorin vaihtoehtoja.

Edullista rahoitusta uudisrakentamiseen ei tällä hetkellä ole saatavilla lukuun ottamatta erityisryhmille suunnattuja hankkeita. Lisäkustannuksia ja tulonmenetyksiä syntyy tyhjiin olevista asunnoista sekä huonokuntoisten rakennusten purkamisesta.

Vuokria on korotettu 3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintaa on rahoitettu pääosin omarahoituksella, mutta uudisrakentamiseen on otettu lainaa. Taloudellinen tilanne on kuitenkin kokonaisuutena hyvä.

/// Tarkastuslautakunta huomioi, että vapaiden asuntojen markkinointia voisi parantaa esimerkiksi kertomalla nettisivuilla asunnoista enemmän tekstein ja kuvin. Voisiko asuntojen ja alueiden houkuttelevuuteen ja viihtyisyyteen panostaa nykyistä enemmän?

Raudaskylällä on kaupungin omistama Asunto Oy Raudassato. Tarkastuslautakunta pohtii, saataisiinko säästöä aikaiseksi, jos tämä taloyhtiö yhdistettäisiin Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy:n osaksi.

8. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

8.1 Tilikauden 2025 toteutuminen

Tilikauden tulos muodostui noin 1,6 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, mikä heikensi aiempina vuosina kertynyttä taseen ylijäämää. Vuosikate heikkeni merkittävästi edellisvuodesta ja jäi selvästi alle poistojen tason, minkä vuoksi tulorahoitus ei riittänyt kattamaan omaisuuden kulumista.

Verotulot alittuivat sekä alkuperäiseen että muutettuun talousarvioon nähden, ja erityisesti kunnallisverokertymä jäi ennakoitua pienemmäksi verotilitysten ajoitukseen ja heikentyneeseen työllisyystilanteeseen liittyvien tekijöiden vuoksi. Tämä johtui pääosin talousarviota heikommasta kunnallisverokertymästä, joka puolestaan johtui kokonaan laajuisesta oikaisusta vuoden 2024 ryhmäosuuteen. Valtionosuudet kasvoivat vain maltillisesti, eivätkä ne kompensoineet verotulojen heikkenemistä.

Toimintatuotot laskivat edellisvuodesta erityisesti hyvinvointialueen kanssa solmitujen vuokrasopimusmuutosten seurauksena. Toimintakulut sen sijaan kasvoivat, mikä heikensi toimintakatetta ja lisäsi painetta verorahoitukselle. Henkilöstökulujen kasvu pysyi kohtuullisena, mutta palvelujen ostot ja avustukset lisääntyivät selvästi, osin työllisyysalueudistuksen ja työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvun vuoksi.

Muutettuun talousarvioon nähden menojen hallinta onnistui osin, ja useilla toimialoilla käyttömenot jäivät alle määrärahojen. Tästä huolimatta toimintakatteen kehitys osoittaa rakenteellisen alijäämän jatkumista. Investointien omahankintamenot olivat lähes vuosikatteen suuruiset, eikä tulorahoitus riittänyt täysin investointien rahoittamiseen.

Kaupungin lainakanta pieneni vuoden aikana, mutta velka suhteessa asukasluukuun ja käyttöluihin säilyi edelleen korkeana. Omavaraisuusaste pysyi matalana, mikä heikentää kaupungin taloudellista riskinkantokykyä. Myös maksuvalmius heikkeni.

Tarkastuslautakunta huomioi, että korkotuotot ovat laskeneet lähes puoleen edellisestä vuodesta.

8.2 Sopeuttamishjelma ja talouden tasapainottaminen

Vuonna 2025 Ylivieskan kaupungissa jatkettiin sopeuttamistoimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi heikentyneessä taloustilanteessa. Sopeutus kohdistui erityisesti palveluverkkoon, henkilöstöjärjestelyihin ja menokuriin, ja osa toimenpiteistä toteutettiin pitkän aikavälin rakennemuutoksina. Palveluverkkoratkaisuihin liittyen tehtiin päätöksiä, joilla varaudutaan väestökehityksen muutokseen ja palvelutarpeen supistumiseen. Talousarvion seuranta oli aktiivista ja mahdollisti menojen osittaisen hillinnän, mutta toimet eivät vielä riittäneet estämään alijäämäistä tulosta.

8.3 Hankinnat ja investoinnit

Kaupungin investointitaso pysyi vuonna 2025 edelleen suhteellisen korkeana. Nettoinvestoinnit olivat noin 5,3 miljoonaa euroa ja kohdistuivat pääosin kuntatekniikkaan, yritysalueiden infrarakentamiseen sekä liikunta- ja virkistysympäristöjen kehittämiseen.

Investointiosan kokonaismääräraha alittui noin 1,35 miljoonalla eurolla, mutta osa maksuista siirtyi seuraavalle vuodelle.

Vuosikate ei täysin riittänyt kattamaan investointimenoja. Kaupungin velkamäärä kääntyi laskuun, mikä on positiivinen kehityssuunta, mutta kokonaisvelkataso säilyi edelleen korkeana. Taseeseen kertynyt ylijäämä on niukahko, joten se voi vaikuttaa tulevaisuuden investointeihin.

Hankinnoissa kaupunki hyödynsi laajasti sidosyksiköitä ja yhteishankintoja, mikä edistää hankintojen hallittavuutta, mutta lisää riippuvuutta in house -toimijoista.

9. HALLINTOPALVELUT

9.1 Yleistä

Hallintojohtajana toimi vuoden loppuun asti viransijaisena Marjaana Haapakoski varsinaisen hallintojohtajan Eija Saarelan ollessa sivistysjohtajan viransijaisena. Kaupungilla on edelleen ollut useita viransijaisuuksia.

Vuosi 2025 oli vaalivuosi, mikä lisäsi hallinto henkilöstön työmäärää luottamushenkilöiden vaihtumisen myötä.

Tietoturvasyistä sähköpostikäytännöt uudistettiin siten, että siirryttiin käyttämään yksinomaan kaupungin omia sähköpostiosoitteita. Kaikille luottamushenkilöille luotiin oma Outlook-sähköpostiosoite. Heille lähetettiin myös kirjeitse ohjeet sähköpostin käyttöönotosta sekä muista sähköiseen tiedonsiirtoon ja kokouskäytäntöihin liittyvistä asioista. Kaikki eivät kuitenkaan saaneet tai omaksuneet ohjeistusta, mikä aiheutti lisätyötä sekä kaupungin henkilöstölle että valtuustoryhmien puheenjohtajille.

/// Tarkastuslautakunnan havainto on, että luottamushenkilöillä on koulutustarvetta uusien laitteiden ja järjestelmien oppimisessa sekä kuntapäätämiseen liittyvissä asioissa.

Vuoden 2025 aikana arkisto on siirretty sähköiseen muotoon. Henkilöstöä on koulutettu, ja uusia tiedonhallintaohjelmia on otettu käyttöön toiminnan tehostamiseksi.

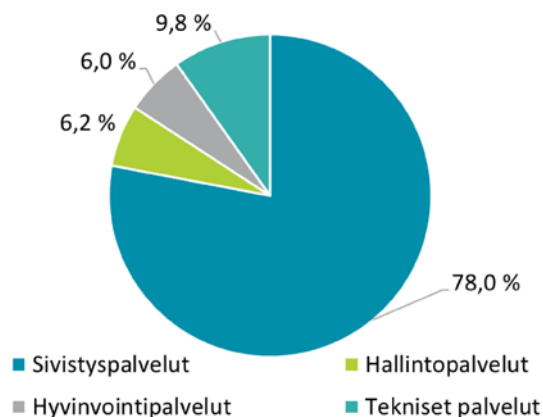
/// Tarkastuslautakunta havainnoi, että ICT-kulujen kohdentamisessa eri hallinnonaloille on ollut edelleen epäselvyyttä.

Kokonaisbudjetti on kuitenkin 1,9 miljoonaa euroa. Vaikka kustannukset ovat kuntien keskiarvon alapuolella, kustannukset pysyvät hallinnassa ja kohdentuvat oikeudenmukaisesti ja käytön mukaan eri hallinnonaloille.

Kuntavaalien äänestysajankohdan muuttamisen alkuperäisenä tarkoituksena oli, että vallasta väistyvä valtuusto hyväksyisi myös viimeisen tilinpäätöksen ja myöntäisi tili- ja vastuuvapauden hallitukselle. Näin ei kuitenkaan tapahtunut viime vuonna, vaan uusi valtuusto hyväksyi edellisen vuoden tilinpäätöksen. Tarkastuslautakunta pohtii, että ihanteellisessa tapauksessa varsinkin vaalivuotena vallasta väistyvä valtuusto hyväksyisi tilinpäätöksen, jos se vain aikataulullisesti on mahdollista.

9.2 Henkilöstömäärä- ja rakenne

Vakinaisen henkilöstön jakautuminen toimialoittain 2025

Henkilöstömäärä on vähentynyt niin vakituisen kuin määräaikaisten työntekijöiden osalta. Tarkastuslautakunta huomioi, että henkilöstön supistuminen vastaa kaupungin talouden sopeuttamisohjelman tavoitteita, mutta samalla on syytä huolehtia, että hallinnon ja muun henkilöstön määrä vastaa tarvetta.

Hallintopalveluiden henkilöstömäärää kasvatti työllisyyspalveluiden henkilöstön siirtyminen kaupungin henkilöstöön. Suurimmat vähennykset ovat sivistyspuolen henkilöstössä, joka on suurin henkilöstöryhmä. Tarkastuslautakunta huomioi, että nuorten osuus henkilöstöstä on vähentynyt viime vuosina, mikä on mahdollisesti syytä ottaa huomioon jatkuvuuden näkökulmasta rekrytointipäätöksissä.

Sairauspoissaolot ja henkilöstön vaihtuvuus on kuntien keskimääräisellä tasolla. Eniten sairauspoissaoloja on varhaiskasvatuksessa. Osasairaspäivien määrä kasvoi edelliseen vuoteen, mikä aiheutti talousarviolityksen.

9.3 Elinvoimapalvelut

Elinvoimajohtaja Juho Niemelä siirtyi elokuussa 2025 Toholammin kunnanjohtajaksi. Viransijaisena toimi Petri Sipilä vuoden loppuun asti. Uudeksi elinvoimajohtajaksi valittiin Marjaana Haapakoski, joka aloitti virassaan vuoden 2026 alussa.

// Tarkastuslautakunta on havainnut, että elinvoimapalvelujen toiminta on ollut aktiivista ja vireää.

Yhteistyötä yrittäjien kanssa on tehty monipuolisesti erilaisissa tilaisuuksissa, kuten yrittäjien aamupalatapaamisissa ja talousiltapäivissä. Tarkastuslautakunta toteaa, että elinvoimapalvelujen on tärkeää tavoittaa jokainen ylivieskalainen yrittäjä jollakin tavalla.

Ylivieskan elinvoimapalvelut on liittynyt Uusyrittäjäkeskuksen jäseneksi, mikä vahvistaa uusien yrittäjien neuvontaa ja yritystoiminnan käynnistämistä. Uudet yrittäjät ovatkin löytäneet hyvin kaupungin tarjoamat palvelut.

Viime vuoden merkittäviä yritysinvestointeja olivat Taanilan kauppakeskus sekä Lehtosen/Kaukokiidon rekkaterminaali. Ylivieskasta on kehittynyt kaupan keskuksen lisäksi merkittävä logistiikan keskus. Ylivieskassa on myös jätteen keskittymä. Myös muuta yritystoimintaa on runsaasti.

Koulutusyhteistyötä tehdään aktiivisesti Jedun ja Centrian kanssa.

Tarkastuslautakunta huomioi, että elinvoimapalveluilla tulee olla riittävät valmiudet reagoida nopeasti tilanteisiin, joissa uusia yrityksiä on tulossa paikkakunnalle, sekä huolehtia siitä, että jo toimivilla yrityksillä on hyvät edellytykset toimia ja mahdollisuudet kasvuun.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Ylivieskan asema alueellisena kaupan keskuksena myös rahoittaa kaupungin taloutta, koska kaupunki rakentaa paljon sellaista infraa, mistä hyötyvät myös naapurikunnat.

9.4 Työllisyyspalvelut

Vuoden 2025 alussa työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulle. Alueellamme toimintansa aloitti YKN-työllisyysalue, johon kuuluvat Ylivieska, Kalajoki, Nivala, Alavieska, Sievi ja Merijärvi. Ylivieska toimii alueen isäntäkuntana.

Työllisyysaluejohtajaksi valittiin Mervi Mäkihonka. Työllisyyslautakunnassa on edustus jokaisesta jäsenkunnasta, ja omistajaohjaukseen kuuluvat kuntien kaupungin- ja kunnanjohtajat.

Työllisyysalueen ensimmäinen toimintavuosi on ollut vauhdikas ja opettavainen. Peruspalvelut on saatu käyntiin kaikissa kunnissa. Asiakasmäärä asiantuntijaa kohden on jonkin verran alle valtakunnallisen keskiarvon.

Yhtenä keskeisenä osa-alueena toimii kansainvälisyystiimi. Vieraskielisiä asiakkaita on noin 300, joista kotouttuja-asiakkaita on 120. Vieraskielisistä asiakkaista noin neljäsosa on työllistynyt.

Ensimmäisen toimintavuoden asiakaspalaute on ollut pääosin hyvää, ja käsittelyajat ovat olleet nopeita. Kuntien välinen yhteistyö on sujunut hyvin, ja henkilöstö on osaavaa.

Haasteita ovat aiheuttaneet järjestelmien keskeneräisyys sekä yhteistyön puutteet muiden työllisyysalueiden ja valtion kanssa. Lisäksi palkkatuki- ja starttirahamäärärahojen niukkuus on vaikeuttanut toimintaa.

Alueen keskimääräinen työttömyysaste oli 8,7 %. Ylivieskan työttömyysaste oli 9,93 %, mikä on alempi kuin Pohjois-Pohjanmaan keskimääräinen työttömyysaste (12,1 %).

Alueen työvoiman määrä on 20 217 henkilöä. Työllisyysalueille asetettu tavoitetaso on 20 000 henkilöä; tätä pienemmät alueet tarvitsevat poikkeusluvan toiminnan jatkamiselle. Tarkastuslautakunta pohtii, millainen on työllisyysalueen tulevaisuus, jos työvoiman määrä laskee alle 20000 henkilön. Kysymys voi olla pian ajankohtainen, kun ikääntyvien määrä lisääntyy ja työelämään siirtyvät nuoret ikäryhmät ovat pienempiä kuin ennen.

Ylivieskassa pitkäaikaistyöttömien määrä on 18,5 % työnhakijoista. Työttömyysturvamaksun kuntaosuus on noussut huomattavasti edellisestä vuodesta ja oli viime vuonna 1,5 miljoonaa euroa. Avoimia työpaikkoja on suhteellisen vähän verrattuna työttömien työnhakijoiden määrään.

10. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA SEKÄ KONSERNIVALVONTA

10.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tarkastuslautakunnan toiminta on osa sisäistä valvontaa.

Suomen yleinen taloustilanne on merkittävä riski myös kaupungin taloudelle, varsinkin yhdistettynä maailmanlaajuiseen epävarmuuteen ja taantumaan.

Tilanteeseen tulee kuitenkin varautua mahdollisimman hyvin.

Tietotekniikkaan liittyviä riskejä on pyritty pienentämään ulkoistamalla ICT-palveluja kuntien omistamalle Joki ICT -yhtiölle.

Kaupungin korkea velkamäärä on myös riski ja vaikuttaa merkittävästi talouteen, jos korkotaso lähtee yllättävään nousuun. Suurin osa lainoista on kuitenkin pitkäaikaisia kiinteäkorkoisia lainoja.

Ympäristöpuolen riskeistä suurimpia ovat Kalajokivarren tulvat. Tulvansuojelutoimenpiteitä on kuitenkin tehty.

Liikenne ja vaarallisten aineiden kuljetus maantie- ja rautatieliikenteessä aiheuttaa myös suuren riskin ympäristölle ja ihmisille, mutta asia lienee nykyään enemmän alueellisen palo- ja pelastustoimen vastuulla.

Kokonaisuudessaan tilinpäätöskertomuksessa on kerrottu laajasti ja monipuolisesti riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Riskien hallintaan ja minimointiin on tehty toimenpidesuunnitelma.

10.2 Konsernivalvonta

Kaupungin konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja sekä muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernivalvonta on järjestetty antamalla ohjeistusta kunnan edustajille tytäryhteisöissä ja kuntayhtymissä, kuulemalla tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien johtoa sekä seuraamalla tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien talouden tilannetta välitilinpäätöstietojen 30.6. ja tilinpäätöstietojen 31.12. perusteella. Konsernivalvontaa kehitetään konserniohjeen mukaisesti.

Tarkastuslautakunta pohtii, että jos kaupunki yhtiöittää tulevaisuudessa hyvinvointialueelle vuokrattavia kiinteistöjä, voisiko samaan yhtiöön liittää myös nykyisiä kaupungin tytäryhtiöitä, jolloin hallinto ja johtamiskulut pysyisivät maltillisina.

11. MUUT HAVAINNOT

11.1 Viranhaltijoiden vaihtuvuus

Viranhaltijoissa oli edelleen jonkin verran vaihtuvuutta. Muutamaa virkaa hoidetaan edelleen viransijaisten voimin. Johtavien viranhaltijoiden mukaan sijaisjärjestelyt eivät ole aiheuttaneet ongelmia tai alentunutta työtehoa.

Joillain hallinnonaloilla on ollut työvoimapulaa. Tarkastuslautakunta huomioi, että kaupungin hallinnossa tulee huolehtia, että varsinkin lakisääteiset työt saadaan tehtyä. Ylivieska myy myös palveluja muihin kuntiin, ja myös näissä tehtävissä on ollut työvoimapulaa. Tarkastuslautakunta painottaa, että tällaisia tilanteita tulisi välttää, sillä palveluja ostavilta kunnilta saattaa tulla sanktioita, jos palvelut eivät toimi toivotulla tavalla.

11.2 Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Kaupunki on ollut jatkuvassa kanssakäymisessä hyvinvointialueen kanssa. Tilavuokra-asiat ovat työllistäneet eniten.

// Tarkastuslautakunta huomioi, että hyvinvointialueen vuokrasopimusten katkeaminen vuonna 2028 muodostaa merkittävän riskin kaupungin taloudelle ja siihen pitää varautua ajoissa etsimällä mahdollisesti käytöstä poistuville kohteille uutta käyttöä.

12. TARKASTUSLAUTAKUNNAN KANNANOTTO TILINTARKASTAJAN HAVAINTOIHIN SEKÄ ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunnan mielestä kaupunginhallituksen esittämä toimintaker-
tomus vuodelta 2025 kuvaa kaupungin toiminnallista ja taloudellista tilaa ja
valtuuston asettamat taloudelliset sekä toiminnalliset tavoitteet ovat keskei-
siltä osin toteutuneet.

Tilintarkastuskertomuksen mukaan kaupungin hallinto on toiminut laillisesti
ja kirjanpito on hoidettu sitä koskevien säännösten mukaisesti. Tarkastus-
lautakunta kiittää hallintoa, toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden hen-
kilöstöä sekä luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä.

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuustolle, että arviointikerto-
muksessa esitettyihin havaintoihin annetaan selvitykset tarkastuslauta-
kunnalle lokakuun loppuun mennessä ja valtuustolle marraskuun loppuun
mennessä. Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta
2025 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto saat-
taa arviointikertomuksen kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.

13. ALLEKIRJOITUKSET

Ylivieskassa 28.5.2026

Ylivieskan kaupungin tarkastuslautakunta

Allekirjoitettu sähköisesti

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941

Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi